

in den meest-donkeren denkgang drijft, maar die het ook dan nog (daarom worstlend in het geloof) vasthouden mag:

Zijn doen is enkel majesteit,
Aanbiddelijke heerlijkheid,
En Zijn gerechtigheid onendig.

Inderdaad, het is met name bij een zoo-schrikkelijk gebeuren als de kindermoord te Bethlehem, wel heel moeilijk om aan Gods leidingen vast te houden, en, ze ook te *zien*. Toch zullen wij dat moeten *leeren*, anders kunnen wij geen rust hebben. De vragen zijn hier vele: hoe *kon* God dat toelaten? Dat is wel de eerste vraag. En dan gaat ons medelijden uit naar die bloesemjonge kinderen en hunne zoo deerlijk-geteisterde ouders en wij weten geen weg welhaast met de benauwende vragen. Toch, laat ons blijven pogen de dingen te bezien in hun eigen verband. Ook hier hebben wij een symptoom van den geweldigen strijd tusschen slangen- en vrouwenzaad. Deze daad van Herodes is een van de laatste uit een eeuwenlangen kamp tusschen Ezau en Jakob. Herodes was een Edomiet, heel het Godvijandige Edom is in hem vleesch geworden en heel het Godminnend Israël, Zijn volk, in Jezus Christus. Mocht deze aanslag gelukken, dan zou Edom triomfeeren. Dus, Herodes heeft geweten ('t zij nog eenmaal gezegd), wat hij deed, daarom is zijn daad zoo ontzettend, zijn doel was: Messiasmoord. En, wat leek gemakkelijker? Heel het wereldheil (o, is 't geen dwaasheid?) hing aan een zuigeling, dat Kribbekind. En, op Zijn vernietiging had de machtige Herodes het voorzien, wiens dolk nog nimmer had gemist. Maar, nu vond hij tegenover zich den Machtigere dan alle machtigen. God van den Hemel zou het hem doen mislukken, Hij waakte over dat Zijn Kind en onttrok het uit de hand van Herodes. En, ja, zijn voorgevoel heeft hem niet bedrogen: de gevreesde koning Herodes is overwonnen door dit Koningskind zonder heerlijkheid. Dät was: Gods werk. Dat is ook te zien aan het schrikkelijk levenseind van Herodes, toen zijn ziekte hem zoo kwelde, dat hij de hand aan zichzelf wilde slaan, maar hem dat verhinderd werd: hij heeft zijn smartenbeker tot den bodem

kinderen, maar voor zij de eerste poging daartoe zou willen doen, had ze al lang hulpeloos opgezien naar haar man. Nee, dacht ze dan, daar was zij niet bekwaam voor, dat kon ze niet. 't Was maar gelukkig, dat bij haar jongens de vader zoo'n vaste stuur en richting gaf.

En ze wist niet, dat ze in haar stille, begrijpende luisteren het kostelijkste werk deed, dat als een schat bewaard lag in het leven van haar man en kinderen. Een schat, waarvan nu nog niemand wist dan de Vader alleen. Al kwamen de jongens, vooral in het grooter worden, altijd bij hem, al scheen hij steeds als een kameraad in het middelpunt van hun belangstelling te staan, veel meer dan zij zelf vermoedden, oefende Moeders stille doen zijn invloed op hen uit, leefde, het meest in oogenblikken van ziekte en zorg, Moeders liefde als een troost om hen heen. En hij dacht wel eens: misschien — als ik er niet meer ben — dat ze 't dan bemerken.

Ze kozen geen van beiden Vaders loopbaan, een onuitgesproken tegenzin hield hen daarvan terug. Johan werd leeraar en Koos, die van kind af had zitten knutselen met raadjes en schroefjes, kreeg, na een grondige technische opleiding, een plaats als bedrijfsleider in een fabriek in het Zuiden van het land. Zoo bleven de oudjes met z'n beiden achter, maar in de vacantes was het, of het jonge leven opnieuw openbloeide: bij de verhalen van zijn jongens kwam er een nieuw levensverschiet, kwamen er nieuwe mogelijkheden voor den Vader zelf opdoemen. De bitterheid over de ondervonden teleurstellingen verzachtte, hij mocht het immers nog weer overdoen — in zijn kinderen! En als hun bestaan maar vrijer en rijker mocht zijn dan het zijne, wat deerde het dan, of hij tot het afgaan van zijn dagen een gebondene bleef? Wat hij miste in zijn maatschappelijk werk, dat ontving hij immers met handvullen overvloeds in zijn huiselijk leven: liefde en waardeering. Hij zag zijn jongens groot worden zonder zorgen, waar andere ouders gebukt gingen onder het leed, dat opgroeiende kinderen hun aandeden. Zijn huis had nog altijd voor hem dezelfde lokkende vriendelijkheid als toen hij het nieuw en jong met zijn vrouw had gebouwd. Zou hij God dan niet danken voor zooveel zegeningen?